

BORIS R. ANŽLOVAR – PRVI SLOVENEK V INFOR- MACIJSKI ZNANOSTI

PO GARFIELDOVI SLEDI

Leta 2007 sem v Organizaciji znanja objavil članek ob 50-letnici Inštituta za znanstvene informacije (Institute of Scientific Information – ISI) in o njegovem ustanovitelju Eugenu Garfieldu. Na moje veliko presenečenje se je nanj odzval sam Garfield in me opozoril, da je pomembno vlogo pri začetkih informacijske znanosti v ZDA in ISI odigral "Jugoslovan" Boris Anzlowar (Anžlovar). Izzval me je, da o njem kaj napišemo, saj nihče ne pozna njegove mladosti, ki jo je preživel pri nas. Nagla poizvedba po Sloveniji mi je pokazala, da o Borisu R. Anzlowarju nihče ničesar ne ve.

Garfield je v intervjuju Robertu Williamsu o njem povedal o Anžlovarju naslednje: "Mislim, da je imel majhno podjetje z imenom Pharmaceutical Medical Documentation. Objavljal je indeks neregistriranih zdravil. Na začetku je delal za Norwich Pharmaceuticals. Boris je bil čudovit možakar. V ZDA je prišel iz Jugoslavije. Ne vem, če se ni tja tudi vrnil, da bi ob svojem poslu končal študij medicine? Toda, žal je kmalu zatem umrl v prometni nesreči. Boris je nekaj časa delal tudi v ISI kot svetovalec, zasnoval pa je Permuterm indexes ter veliko prevajal". (Williams, 1997)

O Permuterm Subject Index (PSI) se je Garfield razpisal že desetletje prej v JASIS in ga označil kot zelo bistveno dopolnitev SCI, ki jo je lahko Anžlovar prispeval zaradi svoje maratonske vztrajnosti pri prevajanju tujih naslovov. (Garfield, 1976)

Podatki o Borisu Anžlovarju, ki sem jih našel v ameriških virih, so bili več kot presenetljivi in so v polni meri potrjevali Garfieldovo opozorilo, da gre za enega od pionirjev informacijske znanosti. V publikacijah American Documentation Institute (ADI) ga kot individualnega člana omenjajo od začetka šestdesetih let, in sicer kot medicinskega urednika Eaton Laboratories in kot direktorja Znanstvenoinformacijskega servisa CIBA Pharmaceutical Products Inc. Kot sodelavec pri razvoju MEDLARS v Nacionalni medicinski knjižnici je bil skupaj z Williamom Springom odgovoren za področje toksikologije zdravil. (NLM, 1964)

Kot omenja Garfield, je Anžlovar res ustanovil lastno firmo Pharmaco-Medical Documentation s sedežem na svojem domu v Chatham, New Jersey (ADI je to registriral v letopisu 1964–1965). Leta 1965 je prevzel odgovornost za urejanje serijske publikacije "Unlisted Drugs", ki jo je izdajalo njegovo podjetje. To ni bila

Boris Anzlowar

pretirano zanesljiva osnova za eksistenco, zato si je Anžlovar na vse načine prizadeval utrditi svoj položaj. Bil je med pobudniki ustanovitve Drug Information Association, kar se je zgodilo sredi leta 1965 v New Yorku. Ta se je priključila Special Library Association (SLA), o čemer je napisal članek za "Special Libraries".

(Anzlowar, 1965)

Skupaj z Garfieldom in še tremi informacijskimi strokovnjaki (Saul Herner iz NML, Bill Knox – McGraw-Hill in Jeffrey Norton – AudioForum) so ustanovili danes zelo vplivno Information Industry Association. (Garfield, 1998)

Še eno področje obstaja, na katerem Anžlovarju priznavajo pionirske zasluge: bil je med vodilnimi člani organizacije American Translation Association (ATA), v letih 1967–1969 njen predsednik in nato še deset let njen direktor. Gre za organizacijo, ki vključuje 10.000 strokovnih prevajalcev iz sedemdesetih držav. (ATA, 2007) Za Anžlovarjem je predsedovanje prevzel Daniel Moynihan, znan kot veleposlanik ZDA pri OZN in do nedavnega senator za New York. Anžlovarja štejejo "za svojega" tudi v prestižni American Medical Writers Association. (AMWA)

No, in Garfield mi je naložil, naj zberem podatke o "slovenski" mladosti tega izjemnega informacijskega strokovnjaka. Družine v ZDA nisem hotel vznemirjati, ker sem ugotovil, da je prav takrat preminula Borisova vdova Mira. Sin Michael M. Anzlowar ter hči Dara

Elizabeth Anzlowar mi zagotovo ne bi bila hvaležna za nadlegovanje in še veliko vprašanje je, ali očetovo mladost sploh poznata. Torej sem poskusil sam odkriti, od kod izvira zanimiv mož, ki je končal svojo življenjsko pot 15. julija 1989 in je pokopan v New Jerseyju. Nisem si predstavljal, kako zapletene stvari sem se lotil.

Imel sem Garfieldov podatek, da je prišel "na prakso" v Nacionalno medicinsko knjižnico ZDA kot študent medicine. Torej sem poizkusil na ljubljanski Medicinski fakulteti, od koder se je predvidoma odpravil v Ameriko. Sam nisem mogel opraviti ničesar, pač pa sem se po nasvetu sodelavke mag. Eme Dornik, ki je dolga leta delala na Inštitutu za medicinsko informatiko, obrnil na dr. Zvonko Zupanič-Slavec, predstojnico oddelka za zgodovino medicine. Ugotovili smo, da vpisnih matrik pred letom 1960 ne hrani fakulteta, ampak so v univerzitetnem arhivu. Vodja arhiva in prijatelj iz študentskih let dr. Jože Ciperle je pregledal vse imatrikulacije za obdobje 1935–1960, vendar o kakšnem Borisu Anžlovarju ni bilo nobenega sledu. Posebej natančno je pregledal vse vpise na medicinsko fakulteto in s popolno zanesljivostjo zatrdil, da Boris Anžlovar nikoli ni bil študent na ljubljanski medicini.

Spomnil sem se prijateljev Tomaža Banovca in Nika Schlambergerja, ki sta desetletja upravljala z matičnimi registri na Statističnem uradu Republike Slovenije, in tudi onadva nista zasledila Borisa Anžlovarja v registrih. Podvomil sem v Garfieldove navedbe in ocenil, da je Anžlovarjeva "slovenska mladost" konstrukcija, ki si jo je neugnani ustvarjalec izmislil, ker je slutil zgodbo, v resnici pa gre za rojenega Američana. Iskal sem besede, kako bi vse to velikemu mojstru sporočil.

Zgodovina ljubljanske univerze mi ni tuja, saj sva s Petrom Vodopivcem ob njeni 50-letnici napisala kar obširno besedilo za jubilejni zbornik. Vedel sem, da se je medicinski študij dolgo izvajal v povezavi z zagrebško medicinsko fakulteto. Garfield pa tudi ni čisto natančno ločil "Jugoslavije" od "Slovenije" in Ljubljane od Zagreba. Torej bi lahko Anžlovar študiral tudi tam? Za pomoč sem zaprosil znanko dr. Jelko Petrak, direktorico Centralne medicinske knjižnice v Zagrebu. Zelo hitro (tudi zaradi dosežka, da imajo matrike že digitalizirane), sem prejel "odrešilni" podatek: "Boris Anžlovar, rojen 11. junija 1923 v Trstu, je diplomiral na Medicinski fakulteti Univerze v Zagrebu 21. julija 1986 in pridobil strokovni naziv doktor medicine." Anžlovarjeva diploma je vpisana pod številko 2/215-1986, v knjigi diplomantov pa je njegovo ime vpisano pod številko 12943. Zmotil me je podatek, da se je vpisal v študijskem letu 1978–1979, saj se na ta način stvari z odhodom v ZDA niso ujemale. Zelo

verjetno gre za "drugi" vpis, ki je sledil Anžlovarjevi odločitvi, da bo "na stara leta" končal tudi medicino. Nisem pa mogel pridobiti podatkov o "prvem" vpisu, saj je dokumentacija vezana na diplomanta, v njej pa so "zgodovino" odpisali.

Novo dejstvo, ki je bilo bistveno za razkrivanje Anžlovarjeve mladosti, je bilo njegovo tržaško poreklo, zame pa se je pojavila dodatna komplikacija, saj daleč od Trsta ne poznam poti, ki jih je v Italiji treba ubrati, da prideš do podatkov o preteklosti. Tiste dni je v Mariboru z razstavo o Bidovcu gostoval ravnatelj tržaške Narodne in študijske knjižnice Milan Pahor in "pripravil sem si teren", da bi ga zapletel v raziskavo o njegovem someščanu, ki je pomemben za svetovno knjižničarstvo. Očitno mu kopica drugega dela ni dopustila, da bi se posvetil novi temi. Zato sem nekaj mesecev kasneje prosil za nasvet in pomoč znanca in silno angažiranega zgodovinarja dr. Jožeta Pirjevca. Nisem imel velikih upov, da ga bom pridobil in res se mi ni odzval. Tako je ostala zadnje upanje kolegica iz študijskih let na filozofski fakulteti, pomembna knjižničarka in organizatorica Tržačanov v Ljubljani, Ana Martelanc. Takoj je dojela, da je raziskava pomembna za kulturno sliko slovenskega Trsta. Skupaj s Ksenijo Majovski iz Narodne in študijske knjižnice jima je za "projekt" nekako uspelo pridobiti znamenitega Sama Pahorja. Če pa se nečesa loti Samo Pahor, se redko zgodi, da ostane še kaj skrito. Začela so prihajati njegova pisma in vsako naslednje je bilo bolj zanimivo in je dokazovalo, da je ubiral Boris Anžlovar od mladih nog zelo samosvoja pota in sploh ni tako presenetljivo, da se je "vmešal" v zgodovinske dogodke. Garfieldove slutnje o tem so se potrdile in očitno taki ljudje drug drugega "začitijo".

Pahor mi je naložil nekaj nalog, ki jih še nisem opravil. Nisem uspel pridobiti podatka o diplomu srednje šole, s katero se je Anžlovar vpisal na medicinsko fakulteto. Zaradi vojnega časa to ni enostavno vprašanje, saj gre zelo verjetno za kakšno "partizansko gimnazijo", s kakršnimi so mladi ljudje po vojni nadoknadili nekaj izgubljenega časa. Nisem se obrnil na Archivio di Stato Gorizia, kjer morda hranijo kakšen podatek o Anžlovarjevi italijanski vojaški obveznosti, ki jo je očitno obšel in se preko meje pridružil drugi strani. Iz razlogov, ki sem jih že omenil, tudi nisem mogel vznemirjati Anžlovarjeve družine v New Jerseyju oz. v Kaliforniji.

Napisal sem pismo župniku Evgenu Gantarju, pristojnemu za Grahovo ob Bači, kjer je mladi Boris več let živel s starimi starši in verjetno obstaja o tem v cerkvenih knjigah kakšen zapis, vendar doslej še ni bilo nobenega odmeva.

Raziskava, kot si jo je zamislil Samo Pahor in bi si jo želel tudi sam, torej ni končana. Vendar so Pahorjevi

izsledki tako vznemirljivi in pomembni, da jih je škoda držati v predalu. Moj zapis pa je bolj okvir, ki je potreben za umestitev zgodbe.

Poleg dokončanja kronike o Borisu Anžlovarju imamo s Trstom "odprt račun" še pri Evi Veroni, svetovno znani bibliotekarki iz Zagreba, ki je po rojstvu Tržačanka.

Zahvaljujem se vsem, ki so pomagali pri odkrivanju Borisa Anžlovarja, da smo ga po tej poti vključili med slovenske knjižničarske in informacijske strokovnjake. Izplačalo se je!

Reference

- [1] ANZLOWAR, R. B. (1965). Drug Information Association News. *Special Libraries, Vol. 56, No. 10: 735.*
- [2] ATA (2007). About Us: ATA Past Presidents. Dosegljivo na: http://www.atanet.org/aboutus/past_presidents.php.
- [3] GARFIELD, Eugen (1976). The Permuterm Subject Index: An autobiographical review. *JASIS, 27: 288–291.*
- [4] GARFIELD, Eugen (1998). On the Shoulders of Giants. Dosegljivo na: <http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/history/heritage1998.html>.
- [5] NLM (1964). Annual Report Fiscal Year 1964. Dosegljivo na: <http://www.nlm.nih.gov/ocpl/anreports/nlmarchives/annualreport/1964.pdf>.
- [6] WILLIAMS, V. Robert (1997). Eugene Garfield – Transcript of an Interview. Dosegljivo na: <http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/oralhistorybywilliams.pdf>.

Franci Pivec

PRISPEVEK K ŽIVLJENJEPISU BORISA ANŽLOVARJA

Bilo je 27. julija 2009, ko sem prejel prošnjo, da bi raziskal tržaško obdobje v življenju zelo pomembnega in obenem skoraj povsem neznanega Tržačana, ki se je rodil 11. junija 1923, Borisa Rudolfa Anžlovarja. Čas dopustov, zaprtih knjižnic in arhivov ni bil najbolj ugoden, toda prošnjo sem sprejel. Delo je bilo zanimiva dogodivščina, ker me je vsak nov podatek silil, da razmišljam, kje naj bi iskal nadaljnje podatke in moje domneve so se večkrat izkazale za neutemeljene. Začel sem s tržaškim adresarjem (Guida generale di Trieste) za leto 1923, kjer je bil edini Anžlovar upokojenec Federico, ki je bil v letih 1914 in 1915 Miroslav, od leta 1928 pa ga ni bilo več v adresarju. Glede razmer v tistih časih je bila logična domneva, da je mož emigriral v Jugoslavijo. Ker se je veliko Primorcev izselilo v Maribor in se je v Maribor izselil tudi v Trstu rojeni Ivo Anžlovar (rojen leta 1905 in ne 1915 kot navaja PSBL), se mi je zdela utemeljena domneva, da se je tudi družina Borisa Rudolfa izselila tja.

Na osnovi hišne številke v adresarju sem dobil popisnico popisa prebivalstva 1. decembra 1921 (Ob popisu prebivalstva sta bila dva najmlajša otroka odsotna).

In tako dobil vpogled v družino Miroslava Anžlovarja:

1. Miroslav se je rodil 21. septembra 1857 v Šentvidu v kraljevini SHS kot sin Jožefa. Bil je upokojeni učitelj, ki je služboval v Marezigah, še prej pa v Dolini. Njegova prošnja za italijansko državljanstvo je bila sprejeta.
2. Miroslavova žena Marija Inglič (hči Jožefa) je bila rojena 14. avgusta 1861 na Skaručni v kraljevini SHS.
3. Miroslavova prvorojenka Marija je bila rojena 29. marca 1889 v Boljuncu v občini Dolina in je bila zasebna uradnica.
4. Miroslavov sin Vladimir, rojen 11. februarja 1898 v Boljuncu, je bil v Ljubljani študent tehnike oziroma, kot pravi popravek, kemije.
5. Hči Elizabeta se je rodila 19. julija 1900 v Boljuncu in je bila na Dunaju zasebna uradnica.

Ker je bilo že pred prvo svetovno vojno v Trstu sedem župnij, se nisem lotil iskanja, kaj piše v krstni knjigi, Škofijski arhiv, kjer so shranjeni dvojniki, pa je bil zaprt zaradi počitnic. Ko se je vrnila načelnica občinskega prijavnega urada, sem izvedel, da je bil Boris Rudolf rojen v bolnišnici.

Krstna knjiga župnije sv. Jožefa v glavni bolnišnici je dala obilo podatkov. Boris Rudolf, krščen 21. junija 1923, je bil nezakonski sin Elizabete Anžlovar, po poklicu učiteljice, in Rudolfa Horvatha, ki se je rodil kot nezakonski sin Albertine 13. novembra 1887 v Petrouztu v Romuniji. Pred botrama Marijo Anžlovar in Vittorio Raguseo, babico, ga je priznal za svojega sina. Po poklicu je bil *pictor*, kar lahko pomeni tako slikar kot tudi pleskar.

Postavilo se je vprašanje, kje je Elizabeta zaključila učiteljsiše? Lahko se je vpisala na žensko učiteljsiše v Gorici, toda vstop Italije v vojno je prekinil redno delovanje učiteljsišča. Zaposlovalni tečaji tega učiteljsišča so bili tako v Trstu kot v Ljubljani, nekateri primorski učiteljsiščniki pa so maturirali leta 1920 v Mariboru.

Postavilo se je tudi drugo vprašanje, kje je bil pravzaprav rojen oče in katere narodnosti je bil? Bukovina, kjer se je oče rodil, je po prvi svetovni vojni pripadla Romuniji, danes pa je razdeljena med Ukrajino in Moldavijo. V Bukovini so bila kar tri naselja z imenom Petrouzt: Ober-Petrouzt in Unter-Petrouzt v okraju Storožynetz ter Petrouzt v okraju Suczawa. Prvi dve naselji sta sedaj v Ukrajini, v rajonu Storožinec, z imenoma Verhni Petrivci in Nižni Petrivci, tretje naselje pa je sedaj v Moldaviji, v okraju Suczawa, z imenom Pătrăți (obe črki a imata cirkumfleks, črka t pa ima "repek").

Tretje vprašanje je, kje sta se Elizabeta in Rudolf spoznala? Domneva, da sta se spoznala na Dunaju, se zdi utemeljena in ne bi izključeval kakšnega umetniškega okolja, zaradi njegovega poklica (če je bil slikar) in njenega poznejšega (verjetno boheemskega) življenja.

Krstna knjiga navaja tudi pomemben podatek, da je Boris Rudolf dobil varuha. Zabeležena je protokolna številka (S.C. 9/101-43 N. 1835), ne pa datum akta.

V krstni knjigi je zabeležena tudi sprememba priimka v Angiolari (N. 43/1941) in poroka Borisa Rudolfa z Miro Požanko dne 29. maja 1951 v župniji sv. Cirila v New Yorku.

Dedov in materin karton v prijavnem uradu ponujata vrsto dragocenih podatkov. Dne 27. maja 1929 so se Miroslav, žena Marija in vnuk Boris Rudolf preselili v Grahovo ob Bači, kjer je Marija umrla že 5. oktobra 1929. Zdi se verjetno, da je pred odhodom v Grahovo ded postal varuh Borisa Rudolfa, ker je njegova mati Elizabeta odšla po svetu.

Ded Miroslav se je 30. aprila 1941 vrnil v Trst in 8. oktobra 1941 umrl v glavni bolnišnici.

Mati Elizabeta se je vrnila iz Francije v Trst 24. marca 1941, dobila z odlokom prefekta št. 11419/11063 z dne 16. julija 1941 poitalijanjen priimek Angiolari in 20. novembra 1942 umrla v ulici Cavana 13, kjer je stanovala.

Boris Rudolf se je vrnil v Trst 8. februarja 1942 in bil v tem mestu zadnjič zabeležen 28. marca 1944.

Na kartonu deda Miroslava je še nekaj zanimivih podatkov. Predstavil je potrdilo občine Marezige z dne 23. februarja 1919, da je tam pristojen. Ker je ob popisu prebivalstva leta 1921 izjavil, da ima tam pristojnost zaradi službe, se postavlja vprašanje, kakšno službo je lahko imel 62 let star upokojeni učitelj. Ker so bili na podeželju velikokrat občinski tajniki učitelji, je verjetna domneva, da je opravljal to službo. Poleg tega je navedeno, da mu je 9. oktobra 1923 istrski prefekt odbil prošnjo za italijansko državljanstvo, že 19. decembra 1923 pa je dobil potrjeno italijansko državljanstvo. Ko sem izvedel, da so se leta 1929 preselil v Grahovo ob Bači, sem se pozanimal, ali je ohranjen arhiv tamkajšnje osnovne šole, saj je prav tisto leto Boris Rudolf postal šoloobvezen. Ker se je po vojni vpisal na univerzo, sem ugibal, ali ni morda študiral na gimnaziji v Tolminu, ki je bila ukinjena leta 1940 in bi zato moral maturirati kje drugje.

Ker je bil ob začetku vojne goden za nabor, sem se pozanimal za njegove vojaške dokumente. Državni arhiv v Trstu nima njegovega matičnega lista, pač pa je vpisan v knjigo nabornikov tržaške občine, ki je bila odobrena 16. aprila 1941. Tam izvemo, da je od leta 1933, to je od desetega leta starosti živel v Jugoslaviji. Torej je verjetno dokončal osnovno šolo in opravil gimnazijo v Jugoslaviji. Toda kot dovršeno šolanje so mu vpisali 3. razred realne gimnazije (*liceo scientifico*). Ko bi bil naveden *liceo classico*, bi to pomenilo, da je opravil veliko maturo, ker ima klasična gimnazija od reforme leta 1940 dva razreda z imenom višja klasična gimnazija, njima pa sledijo trije razredi liceja. Tako ni jasno, ali je ob naboru že maturiral ali bil tik pred maturo, vsekakor je navedeno, da je po poklicu *studente*, kar v italijanščini pomeni tako dijak kot univerzitetni študent. Ob naboru so ga takole opisali: višina 1,74 m, prsni obseg 0,81 m, obraz dolg, nos grški, brada pravilna, oči rjave, obrvi kostanjeve, čelo pravilno, polt bleda, usta pravilna, zobovje zdravo. Ob naboru 10. februarja 1942 so ga dali na opazovanje in ob ponovnem pregledu 5. marca 1942 je bil razglašen za začasno nesposobnega zaradi šibkega ustroja in organske izčrpanosti (*debolezza di costituzione e deperimento organico*). Moral bi se je javiti pri naboru letnika 1924, ko je bil verjetno zopet spoznan za nesposobnega, in je bil vpisan v seznam nabornikov letnika 1925 in letnika 1926. Leta 1961 so ugotovili, da ga od 17. marca 1950 ne morejo najti.

Anžlovarjeva mati je precej skrivnostna. Ob popisu prebivalstva je bilo navedeno, da je na Dunaju zaposlena kot zasebna uradnica, kar nikakor ni v nasprotju z njeno navedbo ob poroki, da je po poklicu učiteljica. Na kartonih prijavnega urada je navedena kot umetnica pevka, na prošnji za spremembo priimka je napisala, da je slikarka (s pripisom, da je učiteljica jezikov), v cerkveni mrliški knjigi je navedena kot učiteljica jezikov (*docens sermonorum* s pripisom *professoressa di lingne*).

Zanimiva je tudi njena prošnja za spremembo priimka, ki jo je napisala 15. aprila 1941 na tiskanem obrazcu. Podpisala se je Anzlowar in zaprosila, naj ji priimek spremenijo v Ariani ali v Angevilla. Prvi predlog bi lahko bil zafrkancija fašističnih oblasti, ki so se navduševale za arijsko čistost, drugi predlog pa bi se lahko nanašal tako na občino Angeville v južni Franciji kot na Henriette d'Angeville, ki se je leta 1838 kot prva ženska povzpela na Mont Blanc. Druga zanimivost je dejstvo, da ni izpolnila oddelka za navedbo otrok, ki so mlajši od 21 let. Ker je Boris Rudolf vpisan s pisavo druge roke, lahko domnevamo, da je obrazec dopolnil občinski uradnik, kateremu je bila prošnja predložena 16. aprila. Z isto roko (in pisalom) so napisana še druga dopolnila, med katerimi je nerazumljiva oznaka *fu* (pokojni) pri imenu njenega očeta, ki je bil še živ, čeprav ga ni bilo v Trstu. Prefektura je prejela prošnjo 18. aprila in vprašala kvesturo za informacije 26. aprila. Policija je dostavila odgovor 23. maja in prefekt je izdal odlok 16. julija 1941, ne da bi kdo opazil, da je prosilkin oče še živ.

Spričo dejstva, da zbrani dokumenti ne povedo vsega, kar bi bilo dobro vedeti, me je zanimalo, ali obstaja možnost, da je Boris Rudolf imel kake bratrance in sestrične, ki bi lahko posredovali manjkajoče podatke.

Teta Marija se je poročila pri štiriintridesetih letih in podrobnejši podatki so odvzeli vsako upanje. Poročila se je z Francescom Paolillom, 51 let starim vdovcem iz Barlette, ki je imel 32 let starega sina Francesca. Od njega se je ločila že 8. maja 1925, pastorek pa se je izselil v Bari 11. januarja 1932. Izreden slučaj pa je nanesel, da sem izvedel zanimiv podatek o tej teti. Osrednji državni arhiv je dal na internet Casellario politico centrale in iz radovednosti sem pogledal, ali je bil med nasprotniki fašizma kak Anžlovar. Dobil sem prav Marijo Anžlovar z bivališčem v Grahovem ob Bači. V to politično kartoteko je bila vpisana leta 1936 kot antifašistka. V prijavnem uradu sem nato dobil podatek, da se je izselila v Grahovo 21. aprila 1936 in se vrnila v Trst 14. decembra 1937. Ne vem, kaj je storila, da so jo vpisali, toda ker so zbirali podatke o njej do leta 1942, ne izključujem, da bi se v njeni mapi lahko našel tudi kak podatek za nečakov življenjepis.

Za strica Vladimirja je vprašanje nadaljnega sorodstva odprto. Že pri popisu prebivalstva iz leta 1921 sem ugotovil, da je študiral na ljubljanski univerzi. V spletnem katalogu slovenskih knjižnic dobimo podatek, da sta leta 1921 izdala v Trstu priročnik z naslovom Visokošolski študij v Italiji Vladimir Anžlovar in Alojzij Res. Skoraj nemogoče je, da bi šlo za soimenjaka. Dne 9. avgusta 1928 je Miroslav Anžlovar sporočil prijavnemu uradu, da se je njegov sin poročil v Splitu, kar spodbuja domnevo, da je ostal v Jugoslaviji. Internet nam ponuja dva Vladimirja Anžlovarja, ki bi lahko bila istovetna s tržaškim Vladimirjem Anžlovarjem. Prvi je bil kadet aspirant v 2. brzojavnem bataljonu Dravske divizije, ki je bil odlikovan z zlato medaljo za hrabrost, drugi je bil kajakaš, ki je julija 1926 z Maxom Strenarjem odplul s kajakom v Beograd. Internet nam ponuja še tretjega Vladimirja Anžlovarja, ki je po vsej verjetnosti naš. Seznam taborišča Jasenovac vsebuje tudi imena padlih, ki niso nikoli videli tega taborišča, in v njem je ime Vladimirja Anžlovarja (letnik 1897) iz Kopra. Ker je Boljunec spadal v okraj Koper, priimek Anžlovar pa ni razširjen na Primorskem, me razlika enega leta pri letu rojstva ne moti. Ker se je poročil s Hrvatico, postavljam domnevo, da so bili med osmimi Anžlovarji, ki so ob popisu prebivalstva leta 1948 živeli v Zagrebu, tudi družinski člani Vladimirja, ki je padel v vojni.

Ker je bil Miroslav Anžlovar iz Šentvida pri Stični, Marija Inglič pa s Skaručne na Gorenjskem, me je mučila radovednost, kje je Miroslav spoznal svojo ženo. Domneval sem, da je bila Marija mogoče služkinja v Trstu, pa sta se na kaki prireditvi spoznala. Da domnevo potrdim ali ovržem, sem si ogledal poročno knjigo katinarske župnije in bil presenečen. Miroslav je bil sin trgovca Jožefa in Elizabete Jerič, njegova priča je bil upokojeni župnik Jožef Jerič, verjetno materin brat. Marija je bila hči kmeta Jožefa in Uršule Kosec, ki je morala biti sorodnica Franca Kosca, katinarskega župnika, kasneje tudi tržaškega občinskega svetovalca, kanonika in sholastika. Stanovala je na hišni številki 52, ki je po vsej verjetnosti katinarsko župnišče. Marijina priča je bil msgr. Luka Jeran, ljubljanski kanonik, pesnik in verski pisec. Ženin je bil učitelj na osnovni šoli v Boljuncu in je stanoval v tem okraju v hiši s številko 35.

Kako je Miroslav Anžlovar prišel v Boljunec? Fanta so poslali iz rodnega Šentvida pri Stični na gimnazijo v Ljubljano, kjer je opravil dva razreda. Nato je presedlal na pripravnico za učiteljske na Proseku in se po enem letu vpisal na učiteljske v Koprno, kjer je maturiral 31. julija 1879. Z 20. oktobrom 1879 je nastopil prvo službo kot nestalni učitelj na osnovni šoli v Kubeđu. Po dveh letih poučevanja je 15. novembra 1881 opravil izpit usposobljenosti in bil z 12. oktobrom 1882

imenovan za stalnega učitelja v Boljuncu. Nepopolno arhivsko gradivo onemogoča natančno proučitev disciplinskega postopka, ki se je začel proti Anžlovarju leta 1903 in v katerem se je obrnil tudi na ministrstvo. S 1. junijem 1905 naj bi bil premeščen v Boršt in tamkajšnji učitelj Anton Urbančič v Boljunec, toda oba sta se pritožila in 19. septembra 1906 je padla odločitev, da Miroslava Anžlovarja upokojijo.

Ostane še vprašanje naslovov. Po upokojitvi se je Anžlovar preselil v Trst, kjer se je po menjavi dveh stanovanj s 24. avgustom 1913 naselil v ulici Giuseppe Lorenzo Gatteri na št. 44. Tu je verjetno ostal do odselitve v Grahovo ob Bači 27. maja 1929. Hči Marija se je že pred poroko s 15. novembrom 1922 preselila v ulico Madonnina na št. 43. Po povratku iz Grahovega se je 19. maja 1938 naselila v ulici Felice Venezian na št. 16 in tam je živel po vrnitvi iz Grahovega tudi oče Miroslav. Elizabeta se je po vrnitvi iz Francije naselila v ulici Cavana na št. 13, v drugem nadstropju, verjetno kot podnajemnica pri družini Kollar. Tu je stanoval tudi Boris Rudolf, ko se je vrnil iz Jugoslavije.

Samo Pahor